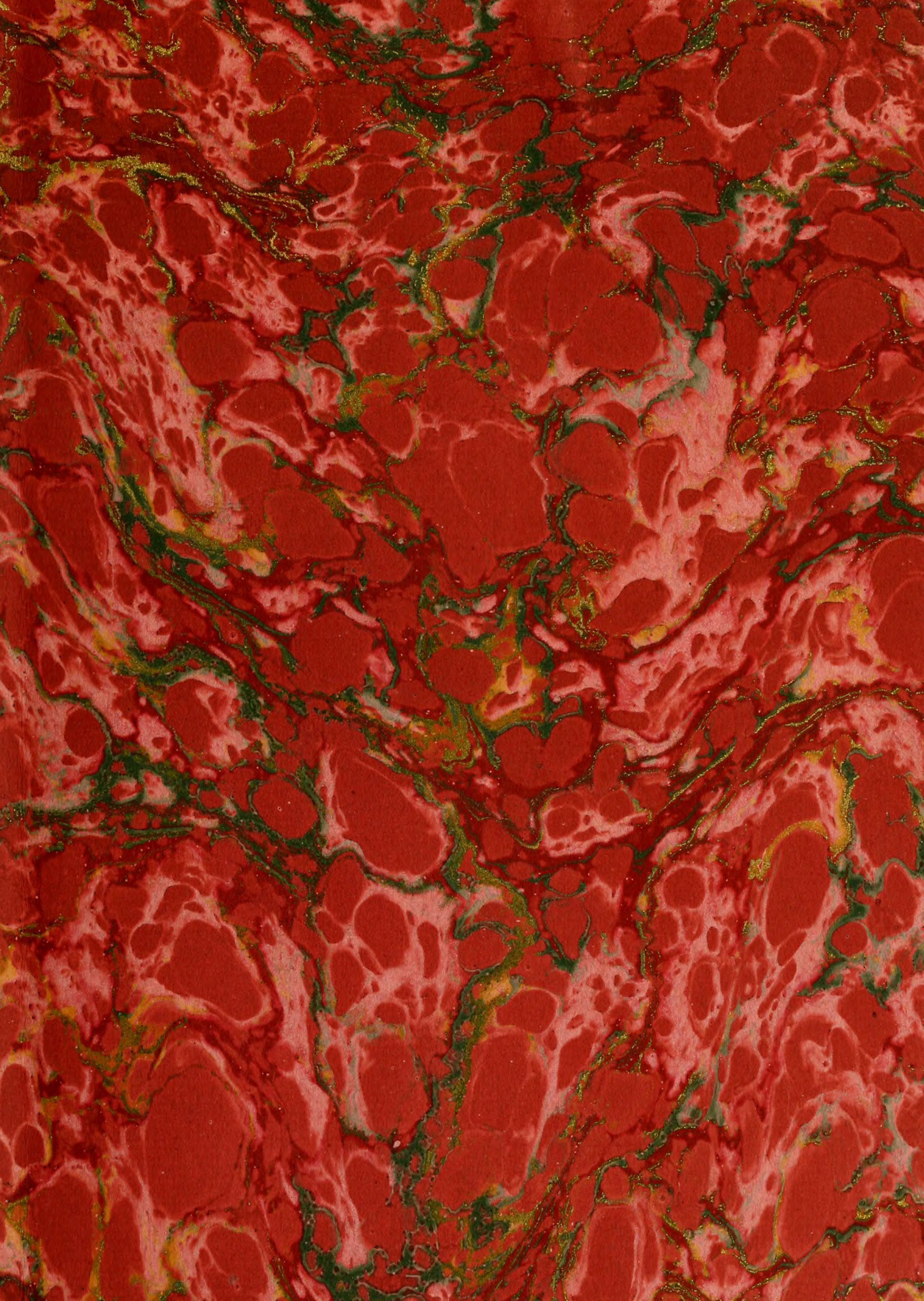
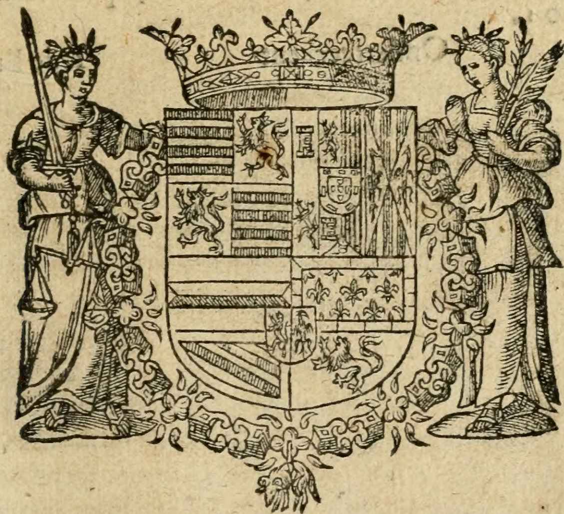

PLACCAET
ENDE
ORDINANCIE
BELANGENDE DE OEPENINGE

Ende restauratie vanden Traffyck ende Coopmans-handel van Spaignien/ mette Landen van herwertsouere/ hoewel zij ghe weken zijn vande onderdaenicheyt vande Deurluchtichste Ertz-hertogen onse souuereyne ende natuerlijcke Princen. Oick mit alle andere Vassaelen ende ondersaeten van Princen ende Republycken/ wesende hunne Vrienden oft Neutraelen.

TOT BRVESSEL,

By Rutgeert Velpius gheswooren Boeck-vercooper ende Drucker vanden Houe/ inden Gulden Arent by t'Hoff

M. D. C. III.

Met Preuilegie ende Verbodt. De Busschere.

PREVILEGIE.

DE Eerts-hertoghen laeten toe ende permitteren Rutgeert Velpius ghesvvoren Boeckdrucker van desen Houe, alleen te moghen drucken dit teghenvvoordich Edict ende Placcaet, ende bouen dien generalyck alle placcaten ende Ordinantien by henlieden ghemaect, oft alnoch te maecken, in duyts oft François, met scherp verbot aen allen andere Boeck-druckers, de selue in geender manieren nae te drucken, oft elders ghedruckt alhier te vercoopen, op de penen ende boeten breeder verclaert inde opene briefuen van haere Hoocheden hem tot dyen eynde verleent, op heden den x. dach in Iulio 1601.

Onderteeckent I. de Buschere.

BYDE EERTZHERTOGHEN.

ONSEN Lieuen ende getrouwen die Cancellier ende luyden van onsen Rade in Brabant/ saluyt eñ dilectie. Het is soo kennelyck ende openbaer / met wat begeerte / yuer ende sorghe den Coninck onsen lieuen Heere ende Broeder altyts getracht heeft eñ noch is trachtende tot hulpe ende assistentie vandē goeden wille/die wij zijn draghende tot voorderinge ende weluaren van onse goede ondersaeten/om die te verlossen ende ontlasten/ zoo vele ons moghelijck is/vande ellenden/incommoditeyten ende verdruckinghen die zij deur de continuatie van dese langdurige oirloge geleden hebben/ende noch daegelycx zijn lydende/hun procurerende alle weldaeden ende verlichtinge in bekentenisse van hunne getrouwicheyt. Wy dan begeerende desghelycx oick de ruste ende voordeel vande andere onse onderdaenen eñ Vassaelen vande Eylanden van Hollandt ende Zeelandt / ende andere onse Prouincien af-gheweken vande gehoirsaemheyt/die zij ons als hunne souuereyne eñ natuerlycke Princen schuldich zijn / bedroghen ende verleyt door eenighe quaet-willighe/die om hen eyghen bate de zelue ghehouden hebben ende noch zijn houdende / in zoo grooten oppressie : ende aenmerckende de miserie ende ouerlastinghe van onse goede ondersaeten/ende de onuerdragelycke schattingen die zij hen zijn af-dringende/onder het valsch dexel vande oirloghe / inde welcke zij hun geworpen hebben/op pretext van te conserueren hunne preuilegien/ benemende hunne substantie ende middelen / ende hun brenghende tot eene wterste aermoede ende wanhope / verdonckerende ende verzwygende den goeden wille die wy hebben om te voirderen hun weluaeren ende ruste / ende hen te trecken wte slauernye ende verdruckinge daer inne zij hen jegenwoirdelyck zijn ervindende : want het is zeker dat alle de quaeden ende boosheden die wt oorsaecke vande voornoemde oorlogen ende deur de ongehoorsaemheydē dier geschiet zijn/mitte bloet-stortinge die (tot onsen grooten leetwesen) daer nae geuolcht is tot nu toe / ende noch is continuerende / niet

en pro-

en procederen buyten wille van onse voorsz. Vassaelen ende onderdae-nen/ maer uuyt het quaet herte vande gene die ouer hen ghenomen ende geusurpeert hebben alle auctoriteyt / ende souuereyne regieringe oock uuyte listen ende logenen daermede zij die onderhouden / hun ontreckende ende benemende alle hunne middelen ende substantie/ om daermede hun eyghen baet ende proffyt te doen / tot achterdeel ende schaede vande ghemeynte/ende om hen zeluen inde voirnoem-de regeringhe ende authoriteyt te mainteneren/ Om dieswille dan dat zij opentlijcken mogen zien ende gewaer worden/wat liefde ende affectie wy hen zijn toedraegen / hebben geresolueert hen toe te laeten ende te permitteren den coopmanshandel ende nauigatie / die wy hen hier voortyts verboden hebben inde Prouincien van onse ghe-hoorsaemheyt: ghelijck oock tot onser begheerte / ende in onser fa-ueur ende aenzieninghe ghedaen heeft zijne Majesteyt in zijne Co-ninckrycken van Spaignien / volghents de declaratie ghedraegen by zeker zijn Ghebot ende Edict daerop wtghegaen ende aen ons overghesonden in Spaenscher taele / daervan het translaet van woorde te woorde hier nae volght.

DEN CONINCK.

Alzoo nae dien ick hebbe aenzien dat deur de continuatie van-de oorlogen opgeresen inde Nederlanden ende Prouincien van Vlaenderen / door eenige onderdaenen die door quaeden raedt affge-weken zijn vande schuldighe ghehoorsaemheyt / mit hen treckende eenen grooten hoop vande goede ende ghehoorsaeme Vassaelen/ ge-volcht zijn groote schaeden ende bloetstortinghen tzedert zessender-tich jaeren herwaerts / ende daer door inghebrocht is geweest eene groote ende dangereuse veranderinghe inde policie ende goede re-geringhe/oock inghebroken ende geinuerteert is geweest den ouden treyn ende loop vande coopmanshandel/ den seluen ontreckende buyte handen vande goede ende gehoorsaeme onderdaenen vande voorsz. Prouin-cien/ alwaer hier voortyden plach te wesen den meesten handel ende traf-fyck/zoo vande Coopmanschappen die wt dese onse Coninckrycken/ Landen ende Heerschappyen getrocken wierden naer de Noordt-sche oft Septentrionale quartieren ende andere/als oock die vande voorsz.

voorſ. quartieren gebrocht wierden inde voorſ. Nederlanden/ende in deſe onſe Coninckrijcke/ Heerſchappijen ende andere/ waer vuyt ghevolcht zijn merckelijcke ongeregeltheden ende inconuenienten: Eñ alzoo wy begeren den voorſ. coopmanſ-handel te reſtaureren ende weder omme in treyn te ſtellen/ghelijck hy te vooren was inde voorſ. Prouincien/ende particulierlijck inde hauen ende ſteden ghebleuen onder de ghehoorſaemheyt vande doorluchtichſte Ertz-hertoghe Albert ende Infante Vrouwe Iſabel/mijnen broeder ende Suſter / tot weluaren ende proffyt / zoo van hunne ghehoirſaeme onderſaeten/als vande goede ende welghe intencionneerde lieffhebbers der ghemeyner weluaert. Gebruyckende hier inne de ſaechtmoedicheyt eñ goederthierentheyt/daertoe my verplicht de plaetſe daer Godt almachtich belieft heeft mij toe te roepen. Ende om te betoonen metter daet de begeerte die ick altyts ghehadt hebbe tot voorderinge vande ghemeyne weluaert / ende zunderlinghe vande voorſ. Nederlanden/ Naerdien ick al tzelue gecommuniceert hebbe met mynen voornoemden broeder ende ſuſter/ Ende hierop gehadt t'aduys van die van mynen Raede van Staete/ hebbe ick my gheresolueert den voorſ. coopmanshandel ende traffyck te oepenen eñ wederom op te ſtellen inder vueghen ende opde conditien hiernaer volgende.

I.

IN DEN eerſten/ Ick ben te vreden ende ordinere dat alle perſoonen van wat qualiteyt oft conditie zij zijn/ zoo vã myne vaſſaelen ende onderdaenen/ als van andere Princen ende Republycke myne vrienden / ghealliieerde ende neutraele/ al waeren zy ghe-boren ende woonachtich inde Eylanden van Hollandt ende Zeelandt/ oft inde andere Prouincien die gheweken zyn vande onderdaenicheyt van mynẽ voornoemdẽ broeder eñ ſuſtere/die ſullẽ willẽ kõmen tracteren eñ negocierẽ in mijne voorſ. Coninckrijckẽ eñ hauenẽ vã dien(vuytgenomẽ de Oost eñ weſt Indien eñ Eylandẽ van Barlouẽt eñ andere verbodẽ byde oude wettẽ aldaer)zullẽ mogẽ vrijelick eñ coopmansgewys commen om aldaer hunnen handel eñ traffyck te dryuen/naeruolgende de wetten ende ghebruycken van

 deſe

dese Coninckrycken/ midts betaelende vāde coopmanschappen die zy aldaer inbringhen sullen/de Rechten daerop ghestelt totte publicatie van dit ons teghenwoordich Edict/Behoudelyck/ende op expresse conditie/dat zy niet betaelt en hebben / noch betaelen en sullē eenige rechten directelick oft indirectelyck aende vyanden van deser Croone/ oft van mynen voornoemden broeder ende sustere / Noch oyck aen dyen vande Landen van Hollandt ende Zeelādt/ende andere Prouincien hunne aenhangeren / affghewekeu van hunne ghehoorsaemheyt / Op pene soo verre men in eenighe tyden kan doen blycken/dat zy eenich Recht betaelt hebben aende voornoemde ongehoorsaeme ende aen onse vyanden/ zulcke coopmanschappē zullē verbeurt wesen. ende in dyen zy vercocht ende verhandelt waeren/ den Facteur/ oft den persoon aen wyen zy sullen geaddresseert gheweest hebben / ende die de selue sal hebben vercocht / sal moeten betaelen de weerde van dyere/ sonder eenige quytscheldinge noch wtnemen van persoonen/wyen dattet zy/

II.

Van gelycken ick wille ende ordinere dat alle de coopmanschappen niet verboden wesende / diemen wt dese myne Coninckrycken sal trecken oft vueren/ tzy by vremdelingen oft by de innegeborene vande zelue/ naer eenich ander Landt / hoedaenich die zyn/wtghenomen die hier onder verclaert sullen worden / my betaelen/ ende betaelen zullen dertich ten honderde. Twelck ick daerop stelle voor een nieuw Recht/van al t'gene zy daerwt vuerē sullen/sonder eenich wtnemen van persoonen/ oft van eenige coopmanschappen / Ende dit bouen de ordinarise Rechten opde zelue ghestelt totten dach vā de daete deses myns tegenwoordichs gebots. Welcke coopmanschappen die alsoo sullen wt dese Coninckrycken geuuert worden/ zullen moeten wesen vande gene die by de statuyten van dyen niet verboden en zyn.

III.

Aengaende den ttaffyck ende Coopmāshandel mette Coninckrycken/Landen ende Staeten paelende ende stootende aende mid-

del-

dellantsche Zee/ sooweel de myne/ als die van mijne vrienden/ gheallieerde ende geconfedereerde/ Mynen wille is/ dat daerinne egheene nieuwicheyt oft veranderinge ghedaen en worde van t'ghene men aldaer tot nochtoe ghebruyckt heeft/ sooweel aengaende de coopmanschappen als de Rechten diemen gewoonlyc is te betalen: Op conditie nochtans/ dat die ghene die laeden zullen op de voornoemde Landen ende Coninckrycken/ sullen gehouden wesen te stellen goede borge ende cautie/ van binnen sess maenden naerden dach van hun vertreck vande hauenen van dit Coninckryck/ ouer te brengen certifficatie vande Consulz ende persoonen daertoe gedeputeert/ oft te deputeren inde hauenen vande voorscreuen myne Coninckrycken/ Landen ende Staeten ende van myne Vrienden/ gheallieerde ende gheconfedereerde ligghende opde voornoemde middellantsche Zee/ de selue coopmanschappen ontlaeden ende gheleuert te hebben ter plaetsen daerop zy die hadden beuracht/ mitz welcke zy vry blijuen zullen vanden voornoemden zekere ende borghe/ zonder iet meer te betaelen/ dan de gewoonlicke Rechten daerop ghestelt voor datum van desen. Ende bij gebreke vande voornoemde certifficatie te thoonen zullen de zelue borgen gehouden wesen te betaelen dertich ten honderde/ van alle de coopmanschappen die zij wtgheuuert zullen hebben. Ende op dat hierinne egeen bedroch en geschiede/ men vercleert dat de Nauigatie ende coopmanshandel vande voornoemde Coninckrijcken/ Landen ende Staeten der middellantsche zee/ zoo mijne als van mijne vrienden/ gheallieerde ende gheconfedereerde/ zal wesen vande straete van Gibraltar aff naer het quartier van Oost oft Leuant/ Ende die vande Noordtsche ende Septentrionale Landen totte voornoemde straete. Want soo verre die van voirnoemde middellandtsche zee passeren de voornoemde straete/ ende laden in dese Coninckrijcken van Spaignien ende Eylanden van dyen op de Noordtsche oft Septentrionale Landen/ zij en zullen de voornoemde vrijheden niet ghenieten/ maer ghehouden wesen inde lasten bij het voorgaende Artikel vermelt.

IIII.

Van gelycken sal vry ende ontlast wesen van het recht van dertich ten honderde het Yser ende Stael/ dwelckmen trecken sal van

Prouincie van Guipuzcoa/vande Heerschappye van Biscaye/ vañ Bergen ende Coninckrycken van Nauarre nae Vranckryck/mits betaelende alleenlick de ordinarise Rechten/ op laste nochtans van gelycke borge eñ zekere/als ghedeclareert is int voorgaeñ Artickel.

V.

Jck begeere ende mynen wille is dat alle persooñ die inder vueghen bouen verhaelt/zullen commen handelen ende trafficken in dese myne Coninckrijcken met hun schepen eñ coopmanschappen/ ende hun zullen verobligeren te voeren ende ontlaeden de ghene die zij aldaer ghelaeden zullen hebben/inde hauenen ende steden vande gehoorsaemheyt van mijne voornoẽde broeder ende sustere/ sonder daeruan jet te betaelen aende vyanden ende onghehoorsaeme directelick oft indirectelick / zullen vry ende vranck wesen van t'voornoemde recht van dertich ten hondert / mitz alleenlijck betaelende die ordinarise rechten.

VI.

Ende op dat zij tzelue des te beter ende ghevuegelijcker moghen doen/ende de voornoemde vryheyt genietẽ/sonder te betaelẽ tvoornoemde recht van dertich ten hondert/ Jck beuele ende ordinere aẽ allen Officiers van Justitien in dese myne Coninckrycken / ende heerschappyen/dat zij vryelijc laeten vuyt voeren bij alle persooñ alle soorten van coopmãschappen/sonder daer voor jet te betaelen dan de ordinarise Rechten/vuytghenomen alleenlick de waeren die verboden zijn byde wetten ende statuyten van dese Conincrycken mitz stellende goede ende suffisante borghe ende cautie voor zulcke persoonen/als ick tot dien eynde in mijne hauenen comitteren zal/ dat zij binnen den tyt van zess maenden van den daeghe van hun vertreck van dien/zullen bringhen ende presenteren certifficatie vañ persoonen die ick ende mijne broeder ende suster committerẽ sullen de zelue coopmanschappen ontlaeden te hebben vry ende vranc inde voornoemde hauenen ende steden van hunne gehoorsaemheyt/ oft zulcke deel van diere/als zij daer ontlaeden zullen hebben/ mitz

welc-

welcken zy vande voirnoemde borchtocht ontslaeghen zullen blyuen/voor soo vele blycken sal byde voirnoemde certifficatie/ dat zy aldaer ontlaeden sullen hebben alleenlijck / ende voir het surplus sullen hunne borghen moeten betaelen t voirnoemde recht van dertich ten hondert / welcke certifficatie hun ghegheuen sal worden by de voornoemde persoonen sonder eenighe zwaericheyt / oft zonder daer voir hen eenich recht aff te heysschen.

V I I.

Jck verbiede ende ordinere expresselijck/ dat niet en zullen moghen innecommen noch ingebrocht worden/ in dese myne Conincrycken by wat weghen dattet zy / directe oft indirecte / die Coopmanschappen hieronder verclaert/ ten waere zy ghemaeckt oft gewrocht waeren inde gehoirsaeme Prouincien vande Nederlanden.

Te weten

Sayen van Honschote/ende alle sorte van Sayen-werck.
Cleyn naeycussekens oft andere.
Alle sorten van Nestelen.
Spellen.
Ameldonck/oft Stysssel.
Bouratten ende Taffa.
Huyden van Koeyen.
Cangeanten / Fluweele-trypen / Ostaden oft Sargien / ende andere wercken die ghemaeckt worden te Dornick/ ende te Rysele.
Carpetten.
Ketelen ende Beckens/ die ghemaeckt worden inde voirnoemde Nederlanden ende tot Aecken / behoudelijck dat zy gheteeckent zijn met het merck van mynen Broeder/ende/Suster.
Root Coper ghewrocht.
Camerycx doeck.
Wollen ondercoussens.
Alle sorten van Messen.
Coffers.
Sterrmynen/

Gewrocht tyn.
Cokers.
Yser ende Coper-draet.
Lynwaet ende alle sorte van Lynwaterye gecontrefept naede gene die inde onderdanighe Provincien gemaect worden / t'zij rouwe oft witte.
Fyn gaeren ghenoempt Spinael.
Naye-gaeren van alle coleur.
Ammelaekens ende Seruietten.
Wullen Laecken.
Alle sorten van schilderye/soe olie als water-verwe.
Passementen van zyde ende gaeren.
Lynwaeten van alle sorten/diemen noempt Smallekens.
Tappisserye.
Alle sorten van ghecontrefepte cremerye / gelijckmen inde ghehoirsaeme Provincien is mackende.
Tycken totte beddenen ende Pluijmen.

Ende op dat de voirnoemde coopmanschappen moghen bekent worden voir wercken ende manufacturē gemaect inde voirnoemde onderdanige landen / sullen de zelue moeten geuerifficeert wesen bij bescheede vande persoonen die ick ende mijnen voirnoemde Broeder ende Suster daer toe sullen deputeren/ welck bescheet ghegeuen zal worden aen alle de ghene diet zullen begeeren / sonder daer voir jet te betaelen/op pene dat alle de coopmanschappen die gheuonden sullen worden sonder t'voirnoemde bescheet/ oft te wesen manufacture van andere landen / zullen verbuert worden ende ghehouden voor goeden buyt.

VIII.

Ick ordinere dat in mijne voirnoemde Coninckrycken / niet en sullen moghen commen noch inghebrocht worden die coopmanschappen hier nae volgende / sonder den zegel van mijne Broedere ende Suster / ende t'bescheet vande persoonen die wij daertoe zullen

len deputeren/ wehuerstaende dat de voirnoemde segel ende bescheet hun gratis ende sonder eenigen cost ghegeuen sal worden.

Bocasynen oft Boucqueranen.

Bayen geverwt ende bereyt inde voornoemde gehoirsaeme Prouincien/dewelcke bouen den voirnoemdē segel ende bescheet / noch sullen moeten medebrenghen eenen particulieren zegel vande plaetse daer zij geverfft zijn.

Nagelen ende alle sorten van Yser-werck.

Ghesmolten was.

Seemen vellen.

Buffels leer.

Fusteynen.

Allen sorten van coopmanschappen ende cremerye commende van Nurenberghe. Te weten.

Loouerkens ende greyn-werck van gelas van alle sorten.

Gordyn-ringen van alle metael.

Seyl-naelden.

Alle sorten van Brillen.

Alle sorten van Weeg-schalen.

Knoppen van alle sorten.

Schoen-maeckers Trecktangen ende nagelen.

Cassoiren van alle sorten.

Hornen om Laternen te maken.

Lym van alle sorte.

Busch-Lonten.

Wit was.

Haecken ende oogen van alle sorten.

Lindt van alle sorten.

Snaren tot alle instrumenten.

Was om briefuen te sluyten.

Ruete keerssen.

Camelotten van alle sorten.

Bedde-pannen.

Clocken.

Ghebroken Clocken.
Bellen van Metael.
Verckens borstelen.
Bellekens van alle sorten van Metael.
Maelsloten van alle sorten.
Naghelen van alle Metael.
Aentreckers van alle sorten.
Candelers van alle sorten.
Saghen.
Schupffelkens van alle sorten.
Pennen oft Schachten om te schryuen.
Alle sorte van gheprinte beelden uit papier.
Spieghels van alle sorten.
Ten/om te vertennen.
Contoirkens oft Lapkens dienende om te schryuē van alle sorten.
Schryffcoeckers van alle sorten.
Cleerbessems van alle sorten.
Horne Flesschen van alle sorten.
Beslach van Riemen van alle sorten.
Ghesneden beelden van alle sorten.
Draet van alle Metael.
Draet van alle sorten.
Instrumenten van alle sorten.
Coper in Rollen.
Vlas/van alle sorten.
Taeffel oft memorie boecxkens.
Vylen van alle sorten.
Maschers van alle sorten.
Witten steen oft Albast van Engelandt ghewrocht/van alle sorten.
Metael ghewrocht/van alle sorten.
Bladeren van Milaenen van alle sorten.
Goudt oft Siluer / om te verguldē.
Valsch clatergoudt van alle sorten.
Passement van Filoselle oft Sayette.
Loot / gewrocht /van alle sorten.

Perssen/

Perssen ende houte lysten/van alle sorten.
Peerdts haer.
Ghewicht van marcke van alle sorten.
Orlogien van alle sorten.
Roosen hoykens van alle sorten.
Raderen van alle sorten van Metael.
Roosdkens/oft cleyn nagelkens dienende totte stoelen.
Stoelen van alle sorten.
Cool zaet.
Caffa-velourte/van alle sorte.
Hoet banden van alle sorten.
Viertanghen oft Schuppen van alle Metael.
Been gheurocht van alle sorten.
Ghebroecken Metael van alle sorte.

Eñ mynẽ wille is / dat de voors. Coopmanschappẽ die cõmen zullen mitten voirnoemden zeghel ende bescheet / vry ende ontlast ghehouden worden van het voirs. nieuw recht van dertich ten honderde: ende die hen zullen presenteren/ met het voirnoemde bescheet ende zeghel voor myne Rechteren/meesters vañ Tollen/ oft aende persoonen die ick daertoe sal stellen in myne Hauenen / zullen moghen vryelijck handelen op de vercoopinghe van zulcke coopmanschappen/mitz alleenlijck betaelende de ordinarise Rechten/ zonder dat hen yemandt daer inne eenich beleth zal moghen doen / maer zal hen ghegheuen worden alle asgistentie byde Rechters: ende alle de coopmanschappen die met den voirnoemden zeghel ende bescheet niet en commen / zullen betaelen tvoornoemde recht van dertich ten hondert.

IX.

Ende om den coopmanshandel des te meer te faciliteren / den Capiteyn/Meester oft Patroon/van wat Schepen dattet zij/alzoe haest als hy zal aencommen wezen / zal moeten zijn bescheet / carguason oft ladinghe vande Coopmanschappen oft packen die hy aenghebrocht zal hebben / met hunne teeckenen ende verclaringhe

 vande

vande persoonen/aende welcke zij geaddresseert commen/ ouerleueren aende Rechteren vande hauenen/op de welcke zij beuracht zijn/ Ende dit ghedaen wesende / zal hij mogen zijne coopmanschappen ontlaeden ende die ouerleueren aen hunne Meesters oft aende gene diet behoiren zal/ ende ingevalle eenich bedroch oft ouertredinghe beuonden wordt gedaen te wesen tegens mijne ordinantie / de ghene die zulcke coopmanschappen ontfanghen zullen hebben / zullen moeten voldoen ende opbringen de boete vande weerde van diere/ sonder dat desent haluen eenich letsel oft moyenisse aenghedaen zal worden aende voirnoemde Schippers / Capiteynen oft Meesters vande schepen/de welcke vryelijck sullen mogen laden ende wederō keeren/ten waere zij zelfs dat verswegben hadden ende deelachtich waeren int voors. bedroch ende valschede.

X.

Eñ op datter onderscheet/verschil ende distinctie zij tusschē onse vijanden ende de gene die geweken zijn vande schuldige gehoirsaemheyt ende noch sullen willen blyuen in hunne dolinge/ ende tusschen de goede vassaelen ende onderdaenen vande voirnoemde Nederlāden/ Ende alle andere die zullen willen handelen/ vryelijck ende sekerlijck in dese Coninckrycken/ ende genieten dese gratie ende beneficie oprechtelijck ende ter goeder trouwē/sonder arch/list oft valscheyt:ende op dat de Schepen/Schippers/Coopluyden ende andere persoonen van dusdanige sorte ende qualiteyt houdende jeghenwoirdelijck hunne residentie inde voirnoemde Prouincien van Hollandt/Zeelandt ende andere wesende buyten de gehoirsaemheyt vā mijnen voirnoemde Broeder ende Suster/ onderkent mogen worden van mijne Capiteynen/Generaels vande armeyden/Galleyen ende alle andere sorten van oirloch-schepen / ben ick te vreden ende beuele/dat mits brenghende passepoirt in behoirlijcker vormen van mijnen voirnoemde Broeder ende Suster/ oft vande persoonen die ick ende zijluyden daertoe noemen ende setten sullen inde voirnoemde landen/ vry ende vranck zullen mogen passeren / innecommen/blijuen / tracteren ende hunnen handel dryuen rustelijck ende

vredelijck

vredelyck / volghents de wetten ende costuymen van dese voor-
noemde Coninckrycken / uuyt crachte vande voornoemde passe-
poorten / zonder hun te doen eenighe moyenisse oft beleth / maer
dat hen ghegheuen worde alle gunste / hulpe ende faueur / ende
dat zy beschermpt worden teghens alle vyanden / zoo Zee-roo-
uers als Armeyden ter Zee / die hen den voors. vryen handel
souden willen beletten / ende dat zoo wel in dese myne Coninc-
rycken / als inde voors. ghehoorsaeme Landen van mynen broe-
der ende suster / ende de voirnoemde passepoorten sullen ghegh-
uen worden aende ghene diese begheeren sullen / sonder eenich
vuytstel / oft sonder daer voozen te nemen eenich recht oft an-
dere dinghen / hoedaenich die souden moghen wesen.

XI.

Ende op datmen mach weten met wat versekerheyt sullen mo-
ghen blyuen ende hunnen handel dryuen in dese myne voornoemde
Coninckrycken die ghene die aldaer sullen willen commen / vuyt
crachte van dit seghen voordich ghebot / Ende hoe wel zij aldaer
ontfanghen / ende onthaelt zullen worden / ende hoe vry hunne per-
soonen ende goederen aldaer zullen wesen / ick beloue in Coninck-
lijcke woorden / dat bouen twolbrengen van alle tgene des voors. is
zoo verre in eenighen tijde gheraeden waere / oft my goet dochte
te veranderen oft weder roepen dese myne ordinantie / zij daer van
een jaer te voozen ghewaerschout sullen worden / op dat zij hun mo-
gen vertrecken binnen den seluen tyt / met hunne goederen / vrpelick
ende zekerlijck / ende disponeren van hunne zaecken / om hun te
transporteren ter plaetsen daer zij zullen begeeren / ende die van hier
absent sullen wesen / zullen insgelycx moghen disponeren van alle
hunne goederen binnen den voornoemden tyt van eenen jaere / ghe-
lyck zij ten besten gheraeden zullen vinden / sonder dat hun in d'ee-
ne oft in dandere eenich beleth zal gheschieden oft aenghedaen
worden.

XII.

Ende om te volbringhen tghene voors. is aengaende den
voirnoem-

voirnoemde coopmanshandel / ick beuele ende ordinere aen allen Justicieren ende Officieren/van dese myne Coninckrycken/ dat zij laeten commen in alle de Hauenen van dyen/alle sorten van Schepen/Schippers ende Coopmanschappen vande voornoemde Prouincien van Hollandt/Zeelandt ende andere hunne aenhangheren/ oock vande onderdaenen van alle Princen/Potentaeten ende Republycken/myne vrienden ende neutrale/die sullen commen met passepoorten van myne voornoemden broeder ende suster/oft vañ persoonen die ick ende zylupdẽ daertoe sullen stellẽ/eñ dat zy die laeten incomẽ/ blyuen ende hunnen handel dryuen/ vrpelick eñ liberlyck/ volgents de wetten ende costuymen van myne voornoemde Coninckrycken/onderhoudeñ ende zich vueghende in alles nae den teneur van dit myn teghenwoort ich ghebodt/zonder daer jeghens te doen in eenigher manieren/dwelck ick beuele vercondicht ende gepubliceert te worden / met de ghewoonlycke solempniteyten / zoo in mynen Houe / als in alle de steden / vlecken ende Hauenen van myne voornoemde Coninckrycken van Spaengnien/ende Eylanden van dien/op dat het commen mach tot kennisse ende weete van eenenjegelijck / ende al tgene daer inne begrepen staet punctuelijck ende onuerbreeckelijck onderhouden / volbrocht ende gheobserueert worde. Gelijck doen zullen alle de persoonen diet aengaen sal/ Op pene van te vallen in mijne ongenaede ende andere gereserueert tot mijnen arbiterschepe / waeruan ick hebbe doen maecken dese jegẽwoirdige onderscreuen met mijne eyghen handt / ende bezegelt met mijnen secretẽ zegele / ende onderteeckẽt bij Andreas de Prada mijnen Secretaris van Staete/ Ghegeuen te Valladolid den zeuenentwintichsten van Februario/ Duysent/ zeſſ hondert drije.

ENde willende van onsen twegen achteruolgen eñ ter executie stellen die goede eñ goederthierẽ intentie vã zijne voornoẽde Majest. Wij gunnen eñ geuen oirloff ende consent aen alle ende eenenyegelijck soowel onse onderdaenen / al waeren zij vande voornoemde Eylanden van Hollandt/ Zeelãdt ende andere Prouincien afgeweken van onse gehoirsaemheyt/ als aen alle andere van wat

Princen

Princen eñ Republijcken/oick van wat qualiteyt/natie oft conditie zij zijn/onse vrienden ende neutraele / om naede publicatie van dese jegen woirdige te vermoghen ende mogen aenbringen ende ontlaedẽ in onse landen van herwertzouere / wesende onder onse ghehoorsaemheyt/ tzy deur de Hauenen van dien / oft deur de Hauenen die jeghen woordelyck ghehouden ende geoccupeert worden by die van onse voornoemde Eylanden / oft wel ouer den wech van Vranckryck ende Duytslant/zoo by hen seluen / als by interposite persoonen / alle sorten van coopmanschappen ende alle andere dinghen/ hoedanich die zijn ghetrocken / oft die zy trecken zullen vuyte Coninckrycken ende Heerschappien van Spaignien / de welcke wy verclaren vry ende vranck zoo int incommen / als int vuytuaeren/ van alle de rechten daerop gestelt ende gemeerdert zijn geweest tzedert dertich jaeren herwaerts / Behoudelyck dat zy directelyck / noch indirectelyck niet betaelt en hebben noch en sullen betaelen/ eenighe Impositien/ Tollen oft andere rechten/hoedaenich die zyn/ aende voornoemde affghewecken van onse ghehoorsaemheyt / noch aen onse vyanden / op pene indien zy sulcx betaelt hadden/ van geconfisqueert ende verbeurt te worden / te weten alleenlyck de ghene die sulcx betaelt zullen hebben.

Van ghelycken gheuen wy oorloff ende consent / opde selue conditien/aen alle persoonen van wat natie zij zijn/ onse vrienden ende neutrale / om metter seluer vryheyt ende sekerheyt te vermoghen ende moghen aenbringhen inde Hauenen ende Steden van onse ghehoorsaemheyt / ende oock vuyte zelue transporteren / vueren ende trecken duer wat plaetse dattet zy/alle sorten van coopmanschappen/vuytghenomen alleenlyck de ghene die zyne Majesteyt by zijn voornoemt Edict verbiedt in zyne Coninckrycken te commen/ om dat zy niet ghemaect noch ghewrocht en zijn inde ghehoorsaeme Landen / d'welck zijn die ghene die verclaert staen int zeuenste artickel / van zyn Coninckl yck ghebodt hierbouen gheinsereert: verbiedende ende interdicerende dat zij in gheender manieren/ noch by wat weghen dattet zij / directelijck noch indirectelijck inghebrocht worden/ inde voirnoemde Landen van onse ghehoorsaemheyt/

hept/

heyt / op pene van confiscatie /ende dat die ouertreders van deser onser Ordinantieghestraft zullen worden in alle rigeur.

Ende op dat eenyeghelyck des te beter mach ghenieten die gracie ende beneficie van zijne Majesteyt ende de onse / ende hunne reysen ende nauigatie doen naede Coninckrycken van Spaignien/ sullen wy hen doen gheuen in alle tyden de passepoorten die zy van doene zullen hebben tot hunne verzekertheyt/als zij die zullen heysschen vry ende vranck/sonder daer voor te betaelen/oft moeten betaelen eenich recht.

Desghelycx / aengaende de coopmanschappen die zijne Majesteyt wilt by zijn voornoemt Edict hiervooren begrepen / dat niet en commen in zyne Coninckrycken / ten zy die ghemaect zijn inde landen van onse ghehoorsaemheyt / oft daer deur ghepasseert hebben met certifficatie vande persoonen die van zijne Majesteyts ende onzen twegghen daertoe ghenoempt zullen worden / naeuolghende d'inhoudt vā t'voirnoemt Edict/op dat tzelue niet en belette d'executie ende den loop vanden coopmanshandel / ende dat sulcke persoonen vrpelijck ende sonder eenich perijckel moghen comen inde voornoemde Coninckrycken / sal hun de voornoemde certifficatie ghegheuen worden oock sonder daer voor yet te betaelen/door handen van Jan de Gauna/oft van zulcken anderen persoon / als wy daer toe zullen noemen ter assistentie vande ghene die zijne Maiesteyt daertoe sal stellē : eñ wesende de voornoēde certifficatie by hun beyden gheteeckent/sal van weerde wesen ende anderssins niet.

Ende op dat alle t'ghene des voorſ. is/hebbe zijn gheheel / ende behoorlijck effect/ende eenyeghelyck des te beter mach kennen ons goet herte ende affectie / wy gheuen oorloff / ende consent aen alle trafficquerende cooplupden / Schippers / hunne Facteurs / Officiers/Handtwerckers/ ende alle andere persoonen vande landen geweken van onse onderdanicheyt / om te moghen wederom keeren in die van onse ghehoorsaemheyt / ende daer leuen ende ghenieten hunne goederen wesende onder de handt vande Fisque / in zulcken staet

staet als die iegenwoordelijck zijn / zonder die te mogen vercoopen oft veralieneren/ten zy mits ons consent/midts onderhoudende de wetten ende manieren vande voornoemde landen : ende de persoonen die alzoo sullen commen / sullen wy ontfanghen in onse gratie ende ghenaede/met volle abolitie van alle de ghepasseerde saecken: d'welck is te verstaen ten opziene vande ghene die hun gheabsenteert hebben ter oorsaecken vande oorloghen/sonder ander particulier misdaet / ende die daer inne niet en sullen perseuereren/ noch hun voorder moyen.

Daeromme SOO EEST/ Dat wy v beuelen ende ordineren dat ghy terstont ende sonder vertreck / doet kundighen/ vuytroepen ende publiceren dese ieghenwoordighe met alle solemniteyt in alle die Steden ende Vlecken van desen onsen Lāde ende Hertochdomme van Brabant ende van Ouermaeze/daermen ghewoonlyck is vuytroepinghen ende publicatien te doen / op dat al tzelue commen mach tot kennisse ende weete van eenyeghelyck / ordinerende aen alle Gouuerneurs / Rechteren/ Iusticieren/ Officieren ende Wetten van uwe Iurisdictie / die scherpe obseruatie ende onderhoudenisse van dien / doende goet tractement ende onthael aen alle de ghene die dese onse gratie ende concessie sullen willen aenueerden/de selue ontfanghende in hunne districten / Steden ende offitien respectiuelyck / niet teghenstaende zij teghenwoordelyck zijn houdende / oft ghehouden hebben hunne residentie inde Prouincien affghewecken van onser ghehoorsaemheyt/ oft in eenige andere plaetsen / Behoudelijck dat zij hen houden ende draeghen naede wetten ende costuymen aldaer / ghelijck ieghenwoordelijck zijn doende de ghene residerende onder onse ghehoorsaemheyt/ende op last van alvooren hun te presenteren aende Magistraeten der Steden oft Vlecken daer zy zullen willen commen woonen/sonder ghehouden te wesen eenige andere neersticheyt oft debuoir te doen/ tzy voor oft naer/alles sonder hun te doen / oft laeten ghescheiden/ om de voorleden zaecken eenich hinder / letsel oft moyenisse ter contrarien / op pene teghens die ouertreders van onse onghenaede / ende van rigoureuselijck ghestraft te worden /

Want

Want ons alzoo ghelieft. Ghegheuen in onse stadt van Bruessele onder onsen Contrezeghel hierop ghedruckt in Placcacte / den vyffsten dach van April / int jaer ons Heeren / duysent zes hondert drye.

Onder staet gheschreuen.

Byde Eertzhertoghen.
In hunnen Raedt.

Ende onderteeckent

Verreyken.

Ende daer staet op ghedruckt den Contrezeghel van hunne Hoocheden in vorme van Placcaet.

Ghelijcke Placcaeten / mutatis, mutandis, zijn ghedespescheert gheweest in Duytscher taele / voor Ghelderlant / Vlaenderen ende Mechelen. Ende in Walscher taele / voor Luxemburch / Arthois / Henegouwe / Namen / Ryssel / Douay ende Orchies / Doornick ende Doornicxsche ende Valencyne.

